

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Commendatur Ephesi Angelus, quod Nicolaitarum facta oderit. Sectio VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

fui, sicut parturienti loquar. Et Ioelis 2. *Conuertimini ad Dominum Deum vestrum, quia* Ioel 2. 17.
benignus, & misericors est, pater, & multa misericordia, & prestabilis super malitia. Et
 Nahum 1. *Dominus pater, & magnus fortitudine.* Quo loco *patiens* est Hebraice
Erecapaim, id est, *latus naribus*, Græcè *μακροθυμος*, id est, *longanimis*, Chaldaice,
lingæ propellens iram, quibus omnibus verbis significatur diuina patientia. Etenim
 qui angustiis sunt naribus, citius fumos concipiunt ex cordis actu ascendentibus,
 & cum impetu efflant, propter meatuum angustias: at verò quo latiora sunt na-
 rum foramina, eo plus frigidi aeris concipitur ad refrigerandum cor, cuiusmodi
 quoque homines sunt natura placidiores, atque adeo patientiores. Hæc patientia di-
 cuntur Romani imperium orbis obtinuisse, quemadmodum legimus i. Mach.
 hætorum 8. *Possederunt omnem locum consilio suo, & patientia.* Vbi Græcè quemad-
 modum iam diximus, pro *patientia* est *μακροθυμία*, id est, *longanimitate*, quod
 quamuis Glossa interpretetur de tolerantia laborum, qui in bello ferantur, ne-
 cesse est: possumus tamen per macrothyiam eam longanimitatem intelligere,
 qua Romani sic ferèdant Reges, rebellisque populos, vt eos non statim peni-
 tus destruerent, sed ad faciendam vltimam deditioem generose expectarent. De
 hac etiam patientia accipi illud potest, quod dicitur Prouerborum 14. *Qui pa-*
tens est, multa gubernatur sapientia, qui autem impatiens est, exaltat stultitiam suam:
 seu, vt habent Septuaginta, *Patiens vir multus in prudentia, at impatiens foris stul-*
tus. Quo loco pro *patiens*, est Græcè *μακροθυμος*, id est, *longanimis*, pro *impa-*
tiens verò *ὀλιγοθυμος*, id est, vt ita loquamur, *angustanimis*. Hebraice est, *qui*
brevi est spiritus. Illud verò quod subiungitur, *exaltat stultitiam suam*, hunc sensum
 efficit, stultitiam suam manifestam facit, quod enim in sublimi tollitur, omnibus
 fit conspicuum, aut *exaltat stultitiam suam*, id est, magnam ostendit stultitiam.
 Igitur hoc loco commendatur Episcopus Ephesi, non solum quod pater laborum
 fuerit, sed etiam quod longanimis in sustinendis, & expectandis pecca-
 toribus ad penitentiam, quæ virtus maximè est in quolibet principe, & prae-
 lato necessaria, vt patientia sua, & longanimitate subditos etiam feroces & re-
 belles conetur dissimulando, & expectando emollire, & quodammodo cicura-
 re. Id quod ipsius Dei exemplo, prælati commendat Diuus Gregorius 2. par.
 Pastoralis curæ, cap. 10. exponens illud Esaiæ 57. *Mentita es, & mei non es recordata:*
neque cogitasti in corde tuo, quia ego tacens, & quasi non videns. In quem locum hæc
 habet Gregorius. *Dissimulauit ergo culpas, & indicauit, quia & contra peccantem*
tacuit, & hoc ipsum tamen quia tacuerit dixit, nonnulla enim vel apertè cognita mature
toleranda sunt, cum videlicet rerum minime opportunitas congruit, vt apertè corrigantur:
nam secta immaturè vulnera deterius inferunt, sed cum tempus subditis ad correptionem
queritur sub ipso culparum pondere patientia prælati exerceatur. Vnde bene per Psalmi-
stam dicitur Psalm. 128. supra dorsum meum fabricauerunt peccatores. In dorso quippe
oneria sustinemus, supra dorsum igitur suum fabricasse peccatores conqueritur: ac si apertè
dicas, quos corrigere nequeas, quasi superimpositum onus porto.

De patientia in expectandis peccatoribus ad penitentiam.
 Nahum 1. 5.
 1. Mach. 8. 3.
 Patientia imperium obtinuerunt Romani. Glossa.
 Prou. 14. 26.
 Commendatur Episcopus Ephesi Episcopus à longanimitate.
 D. Gregorius 2. par. Esaiæ 57. 11.
 Subditorum defectus aliter quando mature toleranda.
 Psalm. 128. 4.

Commendatur Ephesi Angelus, quod Nicolaitarum facta oderit.

SECTIO VI.

Commendatur postremo Episcopus Ephesinus, quod oderis facta Nicolaitarum, illis verbis: *Sed hoc habes quod odisti factis. Nicolaitarum, quæ & eorum sunt.*

quod ut intelligatur, sciendum est Nicolaum unum fuisse ex septem illis Diaconis plenis Spiritu sancto, & sapientia, quos Apostoli elegerunt, & consecrarunt, ut pauperum curam haberent, quemadmodum refertur Actorum 6. Hic igitur Nicolaus desinit ab Ecclesia, & in turpissimas lapsus est hæreses, ut referunt Irenæus lib. 1. aduersus hæreses, cap. 27. Tertullianus libro de Præscriptionibus aduersus hæreticos, D. Hilarius canone 25. in Matthæum, Epiphanius hæresi 25. & D. Hieronymus in epistola ad Heliodorum de laude vitæ solitaria: *Nicolaum, inquit, respice, quem Dominus in Apocalypsi sua damnat sententia, qui tam turpia, & nefanda commentus est, ut Nicolaitarum hæresis ex illa radice nascatur: cuius mutatus nomen occasione eam tradit Epiphanius loco citato. Quod videlicet cum ordinatus Diaconus ab vxore, quam pulchram habebat, sese continuisset, postea tamen à concupiscentia superatus ad eam iterum reuertit: propter quod cum reprehenderetur ab Apostolis, turpem hæresim excogitauit: necessarium videlicet esse ad salutem libidini operam dare. Alij apud Clementem Alexandrinum libro tertio Stromatum aiunt, cum Nicolaus pulchram haberet vxorem, eique ab Apostolis fuisset obiecta zelotypia, in melium adducta muliere permisisse, ut cui vellet nuberet, tunc multos eius factam, & dictum absolute interpretantes dixisse, licitum esse impudenter, & effuse fornicari. Quanquam Clemens eo loco innuit Nicolaum culpæ vacasse, quod etiam approbat Eusebius Cæsariensis libro tertio historia Ecclesiastica, cap. 23. & Theodoretus libro tertio de fabulis hæreticorum, id quod etiam insinuat D. Ignatius in epistola ad Trallianos, & in epistola ad Philadelphios: imo Nicolaum ut vitum probatæ fidei, auctum honore ab Apostolis, Samaritanorumque Episcopum creatum testantur Hippolytus, cuius refertur liber de Septuaginta duobus discipulis, & Dorotheus in Synopi, ut nimirum, non videatur improbabile Nicolaitarum nomenclaturam, solo specioso prætextu à Nicolao ortam esse: in quem Nicolaitæ hæretici originem suam referre conati sint ob aliquam hæresin notam, quæ propter vxoris zelotypiam illi per speciem affingi potuerit, quamquam D. Hieronymus loco proxime citato discretè testatur Nicolaum turpia quadam, ac nefanda asseruisse. Verum quicquid sit de Nicolao, illud certum est Nicolaitas hæreticos fuisse insignes. Primum enim negarunt diuinitatem Christi, quemadmodum auctor est D. Ignatius epist. 9. & Irenæus libro tertio contra hæreses, cap. 11. quos videtur notasse Iudas Apostolus, cum ait: *Subintroierunt quidam homines, qui olim præscripti sunt ad hoc iudicium, impij: Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam, & solum Dominatorem, & Dominum nostrum Iesum Christum negantes.* Deinde asseruerunt licitum esse fornicari, ut affirmat Diuus Ignatius loco citato: addens eisdem beatitudinem in voluptate collocasse. Denique Irenæus ibidem tradit eos præter fornicandi licentiam, nulla habita distinctione idolochita, ut gentes comedere consueuisse. Ceterum Nicolaitæ, ut affirmat Eusebius eodem loco modico tempore durarunt, pertasque falsi Nicolaitarum nomini, pulcherrimo nomine se Gnosticos appellarunt. Tandem more hæreticorum à seipso dissidentes, nouaque hæresim monstra excogitantes, non tantum Gnostici dicebantur, sed etiam Phibionitæ, Stratiotici, Leuitici, Barbonitæ. Qua de re legendus est Epiphanius in suo Panario hæresi vigesima quinta. Diuus Augustinus libro de hæresibus, capite quinto, & ex recentioribus Cæsar Baron. doctus & diligens auctor in suis annalibus Ecclesiasticis, anno Christi sexagesimo octauo. Quod igitur huiusmodi hæreticos Episcopus Ephesus detestaretur, commendatur hoc loco. Est enim Episcopi proprium cum hæreticis bellum gerere, eosque omni-*

nino

Astor. 6.
Nicolai Diaconi lapsus.
Irenæus.
Tertull.
D. Basilus.
Epiphanius.
D. Hieron.

Euseb. Cæs.
Theodor.
D. Ignat.

Clem. Alex.

Euseb. Cæs.
Theodor.
D. Ignat.

Hippolytus.
Dorotheus.

D. Hieronymus

Nicolaitæ.
Nicolaitæ hæretici insignes.

D. Ignatius.
Irenæus.

D. Ignatius.
D. Irenæus.
Eorundem turpis hæresis.

Nicolaitarum varia nomina.
Epiphanius.
D. Augustinus.
Cæsar. Bar.

nino execrari. Simul etiam iudicatur eius castitas, cum Nicolaitarum facta, in quibus præcipua erat turpitudine, execraretur, quæ Deus etiam dicitur odisse, eò quòd maximè libidinem detestetur.

Quanam sint illa, de quibus Christus cum Episcopo Ephesi ex-
stulatur, cum dicitur, *Sed habeo aduersum te pauca, quòd cha-
ritatem tuam primam reliquisti.*

SECTIO VII.

Hæc est secunda epistolæ pars, quæ reprehensionem continet illis verbis cõ-
prehensam. *Sed habeo aduersum te pauca, quòd charitatem tuam primam reliquisti.*
Quamquam pauca non habet Græcus contextus, nec legit Arethas, nec verò le-
gendum iam est. Quod idem in editione Vaticana Sixti quinti pontificis maximi
iussu recognita, atque edita, ea vox expuncta est. Quod verò attinet ad literalem
sensum, plerique existimantes sermonem hîc esse de amissione charitatis per le-
thalem culpam, quã tam non voluit agnoscere in hoc episcopo Ephesino, quem vi-
delicet paulò ante Christus mirificis laudibus extulerat, in quibus illa est præci-
pua, quòd non defecisset, aiunt dici hoc loco reliquisse *charitatem*, non in sua ip-
sius persona, sed in subditis, hisque non omnibus, sed plurimis, quam expositio-
nem tuentur Beda, Primasius, Ambrosius Ansbertus. Cæterum extorta plane
est, à contextu literæ non medio critere abhorrens, cum eodem tenore, & oratio-
nis nexu laudes, & reprehensio episcopi contineantur, vt vel neutrum, vel vtrum-
que ad eandem Ephesini Angeli personam referendum sit. Præterea illud, quod
in comminatione subiungitur, *sin minus venio tibi cito, & mouebo candelabrum tuum
de loco suo*, planè indicat cum ipsa episcopi persona sermonem esse, quippe quem,
nisi pœnitentiam agat, episcopatu amouendum Christus enunciat. Igitur ad
personam episcopi hæc omnia referenda sunt, tunc verò pro certo statuendum
est, hunc episcopum non amisisse charitatem, sed de charitatis feruore non nihil
remisisse, quod vel ex iplo contextu videtur perspicuum: nec enim dicitur, *quòd
charitatem reliquerit*, sed *quòd charitatem primam*, & paulò inferiùs prima opera iu-
betur facere, ex quo argumentatur Richardus de sancto Victore, hunc episco-
pum in gratia quidem accepta perstitisse, sed nimis securè vixisse, quædamque
oseitanter egisse, itaque à culmine perfectionis ad inferiorem virtutis gradum
per incuriam delapsum fuisse. Eiusdemque sententia sunt Arethas, Ioachimus,
Lyranus, Pannonius, Hugo Cardinalis, & Dionysius Carthusianus: nec verò a-
liud videtur sentiendum de episcopo honoris diuini zelo inflammato, labori-
que, & persecutionum, in quibus non defecisse prædicatur, patientissimo, præ-
cipuè verò si is Timotheus fuit Pauli discipulus, ei que charissimus, quod non
esse improbabile superiùs indicauimus.

Iam illud quaeres, quanam fuerit ea negligentia, cuius arguitur. Richardus
geneciatim loquitur, Hugo Cardinalis existimat in eo positam fuisse, quòd vi-
dens parum se sui concionibus proficere propter perditorum hominum per-
uicaciam concionandi curam ex parte abiicisse. Denique Arethas in eo pec-
casse arbitratur, quòd eleemosynas minuisset, & parum iam cum pauperibus,
& indigentibus de suis facultatibus insumeret: itaque cum antea hic episco-
pus per eleemosynam effloruisset, iam tunc relicto eleemosynarum facien-

I.

Beda, Pri-
mas.
Amb. Anib.
Prima sen-
tentia, qua
reicitur.

Remisit de
charitate E-
piscopus E-
phesi, non a-
misit.

Richar. Vict.

Arethas.
Ioachimus.
Lyran.
Pannon.

Hugo Card.
Dion. Carth.

II.

Quam fœ-
nit negligen-
tia, cum ar-
guitur epis-
copus.
Richardus.
Hugo.
Areth.